

SAKSFRAMLEGG

Til:
Fakultetsstyret for HSL-fakultetet

Møtedato:
15. juni 2023

Sak:

Forslag om utfyllende regler ved HSL-fakultetet til ny doktorgradsforskrift ved UiT

Innstilling til vedtak:

Fakultetsstyret slutter seg til forslagene om utfyllende regler til den nye forskriften om gradene philosophiae doctor (ph.d.) og philosophiae doctor (ph.d.) i kunstnerisk utviklingsarbeid ved UiT slik de kommer frem av saksframlegget, og godkjenner de vedlagte utfyllende reglene med de eventuelle innspillene som legges frem på møtet.

Bakgrunn:

Ny forskrift om gradene philosophiae doctor (ph.d.) og philosophiae doctor (ph.d.) i kunstnerisk utviklingsarbeid for UiT Norges arktiske universitet ble behandlet av rektor på fullmakt 1. desember 2022 og gjelder fra 1. januar 2023. Fakultetet selv kan fastsette utfyllende regler til forskrifta for program det er faglig ansvarlig for, jmf § 5, **Ansvar for doktorgradsutdanningen**, andre ledd. Forrige forskrift om graden philosophiae doctor (ph.d.) var opprinnelig fra 2012 og ble sist revidert i 2018. Fakultet har utfyllende regler til den gamle forskriften. Disse må nå revideres i tråd med den nye doktorgradsforskriften.

Dette er nytt i forskriften:

- ny ph.d.-grad i kunstnerisk utviklingsarbeid og egne reguleringer for denne graden
- endringer for hva som skal kunne godkjennes av utenlandsk høyere utdanning for opptak til ph.d.-studier som følge av ny bestemmelse i universitet- og høyskoleloven (august 2022)
- søkere med erfaringsbasert mastergrad på 90 studiepoeng kan nå gi grunnlag for opptak, men må da i tillegg ha avlagt 30 studiepoeng i andre emner på masternivå, og ha til sammen 120 studiepoeng
- skjerpede krav til veileders kompetanse
- justeringer om forlengelser av studieretten
- ikke lengre krav om levering av framdriftsrapport det året kandidaten gjennomfører midtveisevaluering
- frist på to år for når ny avhandling må leveres etter underkjenning i første eksamensforsøk
- flere strukturelle endringer av teksten i forskrift på å gjøre forskriften mer oversiktlig og brukervennlig.

Forslag til utfyllende regler

I arbeidet med å revidere fakultetets egne utfyllende regler til doktorgradsforskriften, er det også gitt forslag til justerte regler som oppfølging av ph.d.-utvalgets arbeid med inntakskvalitet og endret rutine i opptakssaker, samt justeringer som følge av andre sentrale føringer. Ellers er det foreslått mindre språklig rettelser og presiseringer av eksisterende tekst.

Et forslag til utfyllende regler til doktorgradsforskriften som skal gjelde for HSL-fakultetet har vært lagt frem og diskutert i ph.d.-utvalgets møte 19. april 2023. Innspill gitt i møtet er innarbeidet i dokumentet med de utfyllende reglene. Forslaget har deretter vært oversendt rektor ved Seksjon for forskning og utdanningskvalitet (SEFU) for gjennomgang av om fakultetets regler er i tråd med doktorgradsforskriftens bestemmelser og føringer, jf. § 5 (2). SEFU meldte tilbake 27. april at forslaget til utfyllende regler ser bra ut.

Den gamle ph.d.-forskriften hadde nynorsk som målform, mens den nye forskriften er skrevet på bokmål. Fakultetet velger å opprettholde nynorsk som målform for egne utfyllende regler til doktorgradsforskriften. En engelsk versjon vil utarbeides etter at fakultetsstyret har behandlet forslaget til utfyllende regler til doktorgradsforskriften i denne saken.

Se vedlagt forslag til utfyllende regler for HSL-fakultetet til forskrift om gradene ph.d. ved UiT.

Under gis en oppsummering av foreslåtte endringer i fakultetets utfyllende regler:

- **Målsetting og krav** (jf. [forskriftens § 3](#)): Tradisjonelt har fakultetenes bestemmelser til ph.d.-forskriften inkludert studieprogrambeskrivelse av ph.d.-programmene. I 2018 ble det imidlertid opprettet egne studieplaner for doktorgradsprogrammene tilsvarende som for studieprogrammer på de lavere progresjonsnivåene. Disse er publisert i UiTs studieprogramkatalog på nett. Tekst som hører til studieplanen foreslås tatt ut av de utfyllende reglene. Dette gjelder bl.a. læringsutbyttet.
- **Opptakskrav** (jf. [forskriftens § 8](#)): Unntaksreglene for opptak som fakultetet tidligere hadde for søkere med kortere utenlandske mastergrader, utgår som følge av forskriftens bestemmelse om at søkere med utenlandsk høyere utdanning skal vurderes i tråd med universitets- og høyskoleloven § 3-5 (3). Det vil si *alle søkere med utenlandsk høyere utdanning*, ikke kun de med utdanning fra en stat som har ratifisert Lisboakonvensjon som universitets- og høyskoleloven legger til grunn. Ellers foreslås det at opptaksreglene gir opplysning om at mastergraden skal inneholde et større skriftlig arbeid (en masteroppgave). Ph.d.-utvalget valgte å ikke repetere de formelle kravene til antall studiepoeng for masteroppgaver slik de er regulert i forskrift om studier og eksamener ved UiT § 9. *Mastergrad* (mastergrader på 120 studiepoeng skal inneholde et selvstendig arbeid på minimum 30 studiepoeng, mens mastergrader på 300 studiepoeng skal inkludere selvstendig arbeid på minimum 20 studiepoeng). Dette fordi utenlandske utdanningsinstitusjoner vekter omfanget av studentens arbeid med masteroppgaven svært ulikt. Vi erfarer at en masteroppgave på f.eks. 18 credits i omfang og vitenskapelig kvalitet kan likestilles med en norsk masteroppgave på 60 studiepoeng og det derfor bør åpnes for skjønnsvurderinger i opptaksarbeidet.
- **Vedtak om opptak** (jf. [forskriftens § 10](#)): oppdateringer i tråd med justert rutine i behandling av opptakssaker.
- **Doktorgradsavtalen** (jf. [forskriftens § 11](#)): UiT har bedt fakultetene om å følge Universitets- og høyskolerådets anbefaling fra mars 2022 om felles kostnadsberegning i

UH-sektoren for veiledning og opphold hos gradgivende institusjon for doktorgradskandidater med ekstern arbeidsgiver. Slik avtale med kandidaten og ekstern part skal reguleres i opptaksavtalens del C (samarbeidsavtalen). Tekst med presiseringer om fakultetets betalingskrav foreslås tatt med i de utfyllende reglene.

- **Opptak til enkeltemner på doktorgradsnivå** (jf. [forskriften § 12](#)): Den nye forskriften har fjernet kategorier søkere for opptak til adgangsregulerte enkeltemner, men har opplyst at prioritering av søkere må komme frem av emnebeskrivelsen. For å oppnå standardisert tekst ved bruk av de ulike kategoriene søkere på fakultetets emner, foreslås det at kategoriene listes opp i de utfyllende bestemmelsene. Førstelektorprogrammet er avviklet og det er ikke nødvendig lengre å ha med kategori om deltakerne i førstelektorprogrammet som kan gi opptak til enkeltemner. Det foreslås videre å skille imellom søkere med oppnådd mastergrad (kategori 3) fra forskerlinjestudenter (kategori 4). Disse har tidligere vært i én felles kategori, men forskerlinjestudenter kan i praksis søke enkeltemneopptak på ph.d.-nivå allerede når de er i sitt 2., 3. eller 4. studieår (avhengig av hvilket profesjonsstudium de er tatt opp ved). Disse vil ikke alltid ha de faglige forutsetningene for å kunne lykkes med fagspesifikke ph.d.-emner i teori og metode, men vil fint kunne følge det generiske emnet GEN-8001 Take Control of your PhD Journey.
- **Studierett** (jf. [forskriftens § 13](#)). Den tidligere bestemmelsen om inntil to års forlengelse av studieretten utover opprinnelig opptaksperiode for å inkludere eventuelle permisjoner eller studierelaterte forsinkelser, er omformulert i forskriften. Ved pliktarbeid og lovhjemlede avbrudd (som gir rett til forlengelse med lønn i stipendiatstillingen) forlenges avtaleperioden tilsvarende. Nytt er at kandidater kan beholde studieretten i ett år utover fastsatt avtaleperiode når det er snakk om rene studierelaterte forsinkelser. Utover dette kan fakultetet forlenge studieretten etter søknad fra kandidaten og fastsette egne vilkår for slik forlengelse. Det foreslås at fakultetets opprinnelige vilkår for søknader om ytterligere forlengelser, videreføres i de utfyllende reglene. Administrasjonens vurdering er at kandidatens rettigheter når det gjelder mulighetene for forlengelse av studieretten på ph.d.-programmet ikke vil medføre noen vesentlige endringer i forhold til tidligere. Erfaringsmessig har kandidater sjelden behov for forlengelser utover ett år på grunn av rene studierelaterte forsinkelser. Det er oftere permisjoner som gir rett til forlengelse med lønn i stipendiatstillingen som medfører økt bruttotid brukt på studiene.
- **Opplæringsdelen – formål og innhold** (jf. [forskriftens § 14](#)): Fakultetet holder på å kartlegge tilbudet av fagspesifikke ph.d.-emner/forskerkurs ved egne enheter for å avklare om NOKUTs krav til studietilbudet oppfylles. I tillegg til fakultetets egen emneportefølje, kan dette være ph.d.-emner ved andre fakultet ved UiT, opplæringstilbud i forskerskoler, m.fl. For å supplere emneporteføljen foreslås det å gjeninnføre muligheten for å legge opp spesialpensum som kan gi uttelling med studiepoeng i opplæringsdelen dersom tilbudet av poenggivende fagspesifikke emner ikke finnes for kandidatens doktorgradsprosjekt. Krav til innhold og dokumentasjon av spesialpensumemner er foreslått i de utfyllende reglene.

Det utredes også omkring mulighetene for samarbeid med Helsefak om felles formidlingsemne (HEL-8045) som kan gi lavere ressursinnsats samtidig som tilbudet til egne ph.d.-kandidater er godt og av god kvalitet. For å tilrettelegge for dette samarbeidet foreslås det å åpne for at den obligatoriske komponenten i formidling i opplæringsdelen kan være på mellom 3-5 studiepoeng, mot tidligere 5 studiepoeng.

Forskriften har ikke eksplisitte regler for forledelse av elementene i opplæringsdelen, men det kan utledes av anbefalingen i § 14 (1). Her står det: «Element i opplæringsdelen bør ikke være eldre enn to år ved avtaleperiodens start». Dersom en kandidat får godkjent emner til opplæringsdelen som er avlagte to år før opptak til ph.d.-studiet, og kandidaten tas opp på 3-årig eller 4-årig avtale, og videre innvilges forlenget opptaksperiode (grunnet lovlige permisjoner og/eller ett år med rene studierelaterte forsinkelser), kan det utledes at elementene i den godkjente opplæringsdelen foreldes etter ca. 6-8 år etter at de er avlagte. Tidligere kandidater på ph.d.-studiet som ikke leverte avhandlingen til bedømmelse innen opphør av studieretten kan komme i denne situasjonen ett-to år etter opphør av studieretten. Fakultetet har praktiserte denne regelen med en grense på opptil 10 år gamle elementer i de utfyllende reglene. Kandidater som ikke oppfylte karvet, kunne erstatte gamle elementer med nyere emner, eller fremme søknad om få prøve seg for dr.philos.-graden. Et alternativ som ph.d.-utvalget støtter, er å gå bort fra tellingen av alder på elementene og legge til grunn den opplæringsdelen som ble godkjent da kandidaten var aktiv student på ph.d.-programmet. En kandidat som har mistet studieretten har rett til å kunne fremstille seg for avsluttende prøver, jamfør universitets- og høgskoleloven § 3-10, men opplæringsdelen må da oppfylle kravene til innhold og sammensetning slik dette er fastsatt i det til enhver tid gjeldende regelverk for ph.d.-programmet (jf. doktorgradsforskriftens § 13. *Studierett* (4)). Det foreslås at praksisen om foreldelse av elementene i opplæringsdelen tas ut av reglene.

- **Oppnevning av veiledere** (jf. [forskriftens § 15-1](#)): anbefalingen om at minst en av veilederne som oppnevnes *bør* ha tidligere erfaring fra eller opplæring som veileder av ph.d.-studenter, er i forskriften endret til *skal* ha slik tidligere erfaring. Det foreslås i fakultetets utfyllende regler at det er hovedveileder som skal være den med tidligere veiledererfaring. Ellers tilrettelegges det for opparbeiding av veilederkompetanse for biveiledere ved pålegg om å ta kurs i forskningsveiledning (dette gjelder for så vidt begge veilederne).

I forskriften stilles det krav om at veileder skal ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse. Med tilsvarende kompetanse som doktorgrad menes 'likeverdig vitenskapelig kompetanse'. Dosent eller førstelektor regnes ikke for å ha 'tilsvarende kompetanse' som førsteamanuensis og professor i sammenheng med veiledning av doktorgradskandidater. Førstelektor og dosent har egne kompetansekrav med vekt på pedagogisk utviklingsarbeid. De har ikke gjennomgått organisert forskerutdanning og har fått opprykk/eller stillingen på grunnlag av utviklingsarbeid i tillegg til forskningsarbeid. Praksis ved fakultetet har vært at dosent og førstelektor uten doktorgrad, ikke oppnevnes som veiledere av doktorgradskandidater. Dette foreslås nå tatt med i de utfyllende reglene.

- **Framdriftsrapportering** (jf. [forskriftens § 16](#)): Det foreslås å videreføre rutinen med framdriftsrapportering for doktorgradskandidater hvert år med den forskjell av det ikke lengre skal være krav om rapporteringsplikt det året kandidaten får midtveisevaluering. Årlig rapportering er ønskelig fordi det stilles andre spørsmål i framdriftsrapporten enn under midtveisevalueringen av nytte og verdi for fakultetets og instituttens oppfølging av kandidatene. Videre er det tekniske utfordringer i studentdatabasen (FS) med å skulle skille ut enkeltkandidater som ikke skal besvare rapporten det året kandidaten gjennomgår midtveisevaluering. Framdriftsrapportering for kandidatene skjer som ett av trinnene i semesterregistreringen i hvert vårsemester.
- **Midtveisevaluering** (jf. [forskriftens § 17](#)): Det foreslås en tydeliggjøring av anbefalt tidspunkt for midtveisevaluering siden statistikk viser at kandidater på 4-årig opptaksavtale

i de fleste tilfellene får midtveiseevaluering i sitt 5. og ikke i sitt 4. semester når de faktisk er midtveis i studiet. Tilsvarende trend finner vi også hos kandidater tatt opp til 3-årig opptaksavtale der de primært får tilbud om midtveiseevaluering i sitt 4. og ikke i 3. semester. Nytt er at en oppdatert databehandlingsplan skal inngå i dokumentgrunnlaget som kandidaten leverer i forkant av midtveiseevalueringen, og at databehandlingsplanen skal være ett moment i evalueringen.

Anne Britt Flemmen
dekan

—

Frode G. Larsen
fakultetsdirektør

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: seniorrådgiver Mayvi B. Johansen

Vedlegg:

Brev fra SEFU: Orientering om ny doktorgradsforskrift for UiT og frist for fastsettelse av nye utfyllende regler til forskrifta [Forskrift om gradene philosophiae doctor \(ph.d.\) og philosophiae doctor \(ph.d.\) i kunstnerisk utviklingsarbeid ved Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet](#), gjeldende fra 1.1.2023

Forslag til justert utfyllende regler ved HSL-fakultetet til ny doktorgradsforskrift (renskrevet versjon)

Forslag til utfyllende regler inkl. sporing av nye endringer